

УДК 316.628

Олена БАБКОВА

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри андрагогіки Запорізького обласного
інституту післядипломної педагогічної освіти
м. Запоріжжя, Україна
e-mail: zcm.2370@gmail.com

Х'ЮТАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ВЧИТЕЛІВ У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

У статті наведені нормативно-правові аргументи модернізації професійної освіти педагогів; визначені мотиваційні домінанти слухачів; презентовано технологію впровадження х'ютагогічного підходу до освіти дорослих; надано аналіз вітчизняних та міжнародних досліджень щодо інформаційного забезпечення процесу формування мотивації професійного зростання вчителів у системі підвищення кваліфікації; окреслено стратегії професійного зростання педагогів з урахуванням їх індивідуальної освітньої траєкторії на основі дистанційного навчання; доведена можливість змішаного навчання вчителів.

Ключові слова: х'ютагогіка, х'ютагогічний підхід, інформаційні технології, дистанційне навчання.

Концепція нової української школи, ухвалена рішенням колегія МОН від 27.10.2016 р., містить концептуальні засади реформування освіти. У документі зазначено, що агентом змін має стати вчитель. У зв'язку з цим реформою передбачено низку стимулів для особистісного і професійного зростання. Окрім матеріального стимулювання, академічної свободи, права вибору місця і способу підвищення кваліфікації, суттєвих змін зазнає зміст і структура підготовки вчителя. Проектом закону «Про освіту» з метою диференціації заробітної плати передбачена на добровільних засадах незалежна процедура сертифікації педагогічних працівників, яка має на меті визначити відповідності рівня його професійних компетентностей вимогам професійного стандарту.

Зазначені аргументи переконують у необхідності реалізації різноманітних сучасних інформаційних технологій, які ґрунтуються на використанні х'ютагогічного підходу у системі підвищення кваліфікації з урахуванням мотиваційних домінант педагогів.

Проблема професійного зростання педагогів знайшла відображення в психолого-педагогічній науці при вирішенні широкого кола теоретичних і практичних питань, серед яких мотивація до професійного зростання. Визначені мотиваційні домінанти професійної діяльності педагогів [1]; досліджено системоутворювальні мотиви вчителів початкової ланки (комунікативного характеру і креативність) і

вчителів основної і старшої школи (влада і вплив, прагнення до досягнень і визнання) [11]. Презентовано комплекс передумов забезпечення ефективного підвищення кваліфікації вчителів загальноосвітніх шкіл у системі післядипломної освіти з урахуванням андрагогічних особливостей слухачів [7]. Доведена можливість і необхідність впровадження інформаційних технологій в освітній процес дорослих [2, 5, 6, 8, 9]. Разом цим, на сьогоднішній день недостатньо досліджено проблему впровадження х'ютагогічного підходу в освітній процес з метою формування мотивації професійного зростання вчителів у системі підвищення кваліфікації.

Необхідність вирішення даної проблеми конкретизувалась у наступних завданнях: на підставі аналізу психолого-педагогічних досліджень визначити андрагогічні особливості слухачів відповідно до співвідношення мотиваційних домінант; окреслити стратегії саморозвитку педагогів та обґрунтувати технологічність даного процесу.

Метою даного дослідження є обґрунтування технологій реалізації х'ютагогічного підходу до формування мотивації професійного зростання вчителів у системі підвищення кваліфікації.

Вперше для пояснення поведінки людини термін «мотивація» застосував А. Шопенгауер, який у подальшому використовували для пояснення причин поведінки. На думку багатьох дос-

лідників в основі мотивації праці є задоволення потреб, які формуються під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. Зовнішніми факторами є стимули – окремі предмети, дії інших людей. Внутрішні фактори представляють собою систему цінностей – ідеали, нахили, мрії. Вони характеризують внутрішній світ людини і в процесі життя стають відносно стійкими і визначальними в ситуаціях складного професійного вибору [1].

А. Бакурадзе виокремив п'ять груп педагогів відповідно до співвідношення мотиваційних домінант в залежності від стажу роботи:

- I група – педагоги з домінуванням внутрішньої мотивації, що проявляється у бажанні до творчого зростання, активності інноваційної діяльності; найчастіше це вчителі, які мають стаж роботи від 2 до 10 років, а також після 15 років;
- II група – педагоги з домінуванням внутрішньої і позитивної зовнішньої мотивації, для яких характерно прагнення до досягнення різних успіхів у своїй діяльності, бажання добитися визнання, орієнтація на саморозвиток; ця група найчисленніша, її представники рівномірно представлені в різних групах;
- III група – педагоги з домінуванням зовнішньої позитивної мотивації, які орієнтуються на зовнішні оцінки своєї діяльності, дуже чутливі до матеріальних стимулів; найбільша кількість таких педагогів зустрічається серед вчителів зі стажем роботи менше 5 років та від 10 до 20 років;
- IV група – педагоги, у яких переважають зовнішні негативні мотиви; вони орієнтуються на зовнішні оцінки своєї роботи, але при цьому для них актуальні потреби в гарантіях безпеки з боку керівництва; найчастіше це вчителі зі стажем роботи понад 20 років;
- V група – педагоги з домінуючими зовнішніми негативними мотивами, вони негативно відносяться до різноманітних організаційних змін і новацій в педагогічній діяльності; при виборі місця роботи обирають умови праці в навчальному закладі, психологічного клімату в ньому; це категорія вчителів зі стажем роботи понад 20 років і тих, хто знаходиться на пенсії, але продовжує працювати [1, 13-14].

Таким чином, кожна група педагогів має свої мотиваційні домінанти. Під час проходження курсів підвищення кваліфікації формування

груп здійснюється з урахуванням кваліфікаційних категорій, які не залежать від стажу роботи і тим більше від виду мотивації до професійної діяльності.

Навчання педагогічних працівників здійснюється за навчальними планами та програмами, розробленими предметними (цикловими) комісіями, кафедрами, іншими структурними підрозділами, ухваленими педагогічними (вченими) радами та затвердженими керівниками закладів.

Програма курсів підвищення кваліфікації складається з плану, навчально-тематичного плану та програмового змісту.

У сучасній педагогічній науці одними з основних є категорії розвитку та формування, але єдиної думки щодо їхнього тлумачення й співвідношення не існує.

Розвиток людини здебільшого розуміють як процес послідовної зміни станів, перебіг закономірної, незворотної, спрямованої зміни якостей і властивостей людини, становлення її особистості під впливом різних факторів. Такі зміни відбуваються шляхом просування від простого до складного, від нижчих рівнів до вищих. Формування розглядають як певний етап відносної завершеності процесу розвитку, додавання розвитку певної завершеності та відносної стійкості.

Поняття «формування» вважають педагогічною категорією, яка ще не встановилася, незважаючи на дуже широке вживання. Зміст цього поняття то надмірно звужується, то розширюється до нескінченності. У педагогічній літературі попередніх років поняття «формування» нерідко вживали для позначення некерованих, випадкових впливів на особистість. У сучасних дослідженнях формування означає становлення, набуття сукупності стійких властивостей і якостей. Формувати – означає надавати форми чому-небудь, стійкості, завершеності, певного типу. При формуванні людини як особистості першорядне значення мають соціальні фактори, але постійно й потужно працюють і біологічні механізми людини як природної істоти, виявляючи себе у вигляді задатків, на основі яких розвиваються її потреби, інтереси, схильності, здібності та складається її характер. Формування в педагогіці розглядають як процес становлення людини як соціальної істоти під впливом усіх без винятку факторів: екологічних, соціальних, економічних, ідеологічних, психологічних тощо. Вчені зазначають, що формування

передбачає деяку завершеність людської особистості, досягнення рівня зрілості, сталості [10].

У зарубіжній науковій літературі зустрічається термін «х'ютагогіка», значення якого полягає в новому підході до організації навчання дорослих. Його тлумачать як вчення про самоосвіту (провідна форма навчання); наукову концепцію про те, як навчатися в XXI столітті в умовах інформаційного потоку; як «net-орієнтовану» теорію, яка повністю використовує можливості Всесвітньої мережі, зокрема технології Web 2.0.; педагогічний підхід, який може бути застосований у процесі використання перспективних технологій у галузі дистанційної освіти, а також слугувати основою для цифрового навчання [12].

Отже, враховуючи х'ютагогічний підхід до організації навчання дорослих, необхідним є використання сучасних інформаційних технологій.

У розумінні терміна «інформаційні технології» дослідники виділяють такі напрями: сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передавання та подання інформації, яка розширює знання людей і розвиває їх можливості щодо управління технічними й соціальними процесами; засоби інформатизації навчання (комп'ютерна та телекомунікаційна техніка з відповідним програмним забезпеченням) [8].

Інформаційне забезпечення процесу формування мотивації педагогів до професійного зростання сприяє розв'язанню суперечностей між постійно змінюваною інформацією та неможливістю оперативного розроблення навчально-методичних комплексів із зазначеної проблеми. На думку Н. І. Клокар, в умовах розвитку інформаційних та інтернет-технологій, засобів телекомунікацій, широкого використання їх у навчальному процесі, інтеграції предметів і фундаменталізації знань особливої ваги набуває проблема формування інформаційного (освітнього) середовища, оскільки отримання інформації в сучасному суспільстві стає життєво необхідним ресурсом, без якого неможливо досягти як навчальних, професійних цілей, так і задоволення багатьох матеріальних та культурних потреб [7].

Основними можливостями використання інформаційних технологій у процесі формування мотиваційного компонента професійного зростання вчителів є:

- забезпечення оперативного зворотного зв'язку між андрагогом та вчителем –

користувачем дидактичною системою навчання;

- візуалізація навчальної інформації з проблем професійного зростання;
- архівне збереження інформації з можливістю її передачі й легкого доступу користувача до банку даних;
- автоматизація інформаційно-методичного забезпечення та контролю за результатами засвоєння [8];
- використання інформаційних технологій сприяє також формуванню вмінь приймати оптимальне рішення чи пропонувати варіанти рішення в складних ситуаціях, які виникають в самоосвітній діяльності (наприклад, за рахунок використання комп'ютерних ігор, орієнтованих на оптимізацію діяльності з ухвалення рішення);
- забезпечення спонукальних мотивів (стимулів) до самостійного розв'язання освітніх проблем (наприклад, за рахунок застосування ігрових ситуацій, вибору режиму навчальної діяльності) тощо [5].

Дослідники передбачають розробку та використання в процесі підвищення ефективності формування мотиваційного компонента професійного зростання (як однієї з умов) інформаційних технологій, які надають можливість активізувати самостійну навчально-пізнавальну діяльність педагогів. Результати експерименту підтвердили наявність суперечностей між потребою в самоосвіті педагогів і здатністю здійснювати її за допомогою інформаційних технологій [9].

Упровадження електронних технологій навчання пов'язане із широким використанням інтернет-технологій, навчальних мультимедійних матеріалів, віртуальних бібліотек, віртуальних лабораторних практикумів тощо. Електронне навчання (e-learning) ґрунтується на використанні Інтернету та мультимедійних технологій, які дають змогу підвищити ефективність освітнього процесу завдяки доступності та обміну ресурсами і послугами, можливостями організації дистанційного навчання.

Серед електронних технологій М. Ю. Кадемія визначає віртуальні аудиторії, віртуальні навчальні заклади, веб-квести, блоги, блог-квести тощо [6, 13].

До того ж, для сучасного світу характерний стрімкий розвиток технологій зв'язку, які сприяють розвитку мобільних технологій навчання (m-learning), пов'язаних з використанням мо-

більших телефонів, планшетів, ноутбуків (нетбуків), кишенькових персональних комп'ютерів.

Використання бездротового Інтернету, планшетів створює середовище для всепроникного навчання (u-learning), сутність якого полягає у використанні інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах життя суспільства.

Упровадження технологій електронного, мобільного та всепроникного навчання забезпечує гнучкість освітнього процесу, сприяє об'єктивному оцінюванню власних знань, надає можливість навчатися дистанційно.

Під дистанційним навчанням розуміють індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу в спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

За результатами порівняльного аналізу підвищення кваліфікації вчителів за кордоном Н. Н. Джемільова виокремила проблеми, типові для педагогів усього світу. Серед них:

- залежність педагогів від професіоналізму методистів та інших спеціалістів у цій галузі;
- проблема свідомості й мотивації вчителів щодо підвищення кваліфікації;
- низька диференціація подовженого навчання;
- нерівність доступу педагогів до програм підвищення кваліфікації (у країнах, у сільських і міських місцевостях, залежно від особливостей оплати освітніх послуг).

Дослідниця зазначає, що вирішити ці проблеми дає змогу дистанційна форма підвищення кваліфікації [4].

На відміну від традиційних систем, дистанційне навчання надає можливість будувати для кожного учасника освітнього процесу в післядипломній освіті індивідуальну траєкторію та пройти її, «звертаючись до створеної для цього спеціальної інформаційної сфери, задовольнити потреби в освітніх послугах у тому режимі, в якому це найбільше зручно» [2]. І. І. Баріхашвілі називає такі переваги дистанційного навчання: «гнучкість, адаптивність, модульність, орієнтація на споживача, опора на передові комунікаційні та інформаційні технології» [там же].

Китайські освітяни також вважають актуальним дистанційне навчання, оскільки така форма організації освітнього процесу охоплює більшу кількість педагогів, ніж традиційна, зменшує вартість навчання, мінімізує наслідки відриву вчителів від сім'ї. До того ж, як зазначає Ян Чінго, серед переваг дистанційного навчання є мобільність інформації, гнучкість і адаптивність змісту і процесу навчання, доступність та індивідуалізація [13, 37].

Дистанційне підвищення кваліфікації педагогів у Німеччині представлено такими формами:

- курси самоосвіти (Selbstlernkurse);
- моделювальні онлайн-семінари (MOS – Moderierte Online-Seminare, як приклад: «Практика оцінювання компетенцій школярів»);
- онлайн-підтримка внутрішнього підвищення кваліфікації (Online-unterstützte SchiLf (Schulinterne Lehrerfortbildung);
- електронні лекції (eSessions);
- змішані курси навчання (Blended-Learning-Lehrgänge) [3].

Таким чином, формами дистанційного навчання є: самостійна робота (основна форма); навчальні заняття (лекція, семінар, практичні й лабораторні заняття); практична підготовка (у вищих навчальних закладах); професійно-практична підготовка (у професійно-технічних навчальних закладах); контрольні заходи.

Враховуючи досвід зарубіжних і вітчизняних колег, законодавчу базу, вважаємо за необхідне впровадження в курсовий і міжкурсний періоди післядипломної освіти вчителів електронних технологій навчання (мультимедійних матеріалів, дистанційного спецкурсу, Веб-ресурсів (блог), моделювальних онлайн-семінарів), які сприяють самоосвіті з питань педагогіки, психології та формуванню практичних умінь застосування сучасних методів і технологій навчання. Зважаючи на необхідність використання інформаційних технологій в освітньому процесі дорослих, розглядаємо можливість реалізації змішаного навчання. У зв'язку з формуванням груп слухачів з різним співвідношенням мотиваційних домінант залишається актуальним подальше дослідження проблеми впровадження елементів коучингового підходу в освітній процес дорослих та розробки його методичного забезпечення.

Список використаних джерел

1. Бакурадзе А.Б. Мотивация труда педагогов // Директор школы. – М. : сентябрь, 2005. – 192 с.

2. Баріхашвілі І. І. Організаційно-педагогічні особливості дистанційного навчання [Електронний ресурс] / І. І. Баріхашвілі. – Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/zbirnuku/13/14.pdf>. – Назва з екрану.
3. Грачева Е. Ю. Особенности системы повышения квалификации учителей в Германии / Е. Ю. Грачева // Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. – 2010. – № 10. – С. 255–256.
4. Джемилева Н. Н. Сравнительный анализ повышения квалификации учителей за рубежом / Н. Н. Джемилева // Ярославский педагогический вестник. – 2011. – № 1 – Т. II (Психолого-педагогические науки). – С. 209–213.
5. Інформаційні технології в професійному освітньому образovanні / Е. В. Ключева, В. П. Беляковський, В. І. Іванов, Е. І. Антипенко ; под ред. Е. В. Ключевой. – Мариуполь : Рената, 2002. – 142 с.
6. Кадемія М. Ю. Сучасні педагогічні технології навчання дорослих / М. Ю. Кадемія // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2014. – № 2. – С. 11–17.
7. Клокар Н. І. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах післядипломної освіти регіону на засадах диференційованого підходу : монографія / Н. І. Клокар. – Київ, 2010. – 528 с.
8. Кошелева В. С. Впровадження інформаційних технологій в навчальний процес [Електронний ресурс] / В. С. Кошелева. – Режим доступу : http://library.uipa.edu.ua/library/Left_menu/Zbirnuk/9/Педагогічні_технології/Кошелева.doc. – Назва з екрану.
9. Матрос Д. Ш. Управление качеством образования на основе новых информационных технологий и образовательного мониторинга / Д. Ш. Матрос, Д. М. Полеев, Н. Н. Мельникова // Народное образование. – 1999. – № 1–2. – С. 10–21.
10. Погрібна О. Д. Психолого-педагогічні засади об'єктивності оцінювання вчителем успішності навчальної діяльності школярів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. психол. наук : 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія» / Олена Дмитрівна Погрібна. – Одеса, 2002. – 21 с.
11. Шевко О. Н. Ярославский педагогический вестник. – 2011. – № 2. – Том II (Психолого-педагогические науки). – С. 241–246.
12. Hase S. And Kenyon Ch. From Andragogy to Heutagogy [Electronic resource] / S. Hase. – Mode of access: <http://www.psy.gla.ac.uk/~steve/pr/Heutagogy.html>.
13. 杨庆国.论教师继续教育培训方式的多元化趋势//中国职业技术教育. – 2006. – № 10 (250). – 页37–38.
2. Barikhashvili I. I. Orhanizatsiyno-pedahohichni osoblyvosti dystantsiynoho navchannya [Elektronnyy resurs] / I. I. Barikhashvili. – Rezhym dostupu : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/zbirnuku/13/14.pdf>. – Nazva z ekranu.
3. Hracheva E. Yu. Osobennosti systemy povysheniya kvalyfykatsyy uchyteley v Hermanyy / E. Yu. Hracheva // Aktual'nye problemy humanyarnykh y estestvennykh nauk. – 2010. – # 10. – S. 255–256.
4. Dzhemyleva N. N. Sravnitel'nyy analiz povysheniya kvalyfykatsyy uchyteley za rubezhom / N. N. Dzhemyleva // Yaroslavskyy pedahohycheskyy vestnyk. – 2011. – # 1 – T. II (Psykhologo-pedahohycheskyye nauky). – S. 209–213.
5. Ynformatsyonnye tekhnolohyy v professyonal'nom obrazovanyy / E. V. Klyueva, V. P. Belyakovskyy, V. Y. Yvanov, E. Y. Antypenko ; pod red. E. V. Klyuevoy. – Maryupol' : Renata, 2002. – 142 s.
6. Kademiya M. Yu. Suchasni pedahohichni tekhnolohiyi navchannya doroslykh / M. Yu. Kademiya // Teoriya i praktyka upravlinnya sotsial'nymy systemamy. – 2014. – # 2. – S. 11–17.
7. Klokar N. I. Pidvyshchennya kvalifikatsiyi pedahohichnykh pratsivnykiv v umovakh pisyadyplomnoyi osvity rehionu na zasadakh dyferentsiyovanoho pidkhdou : monohrafiya / N. I. Klokar. – Kyiv, 2010. – 528 s.
8. Kosheleva V. S. Vprovadzheniya informatsiynykh tekhnolohiy v navchal'nyy protses [Elektronnyy resurs] / V. S. Kosheleva. – Rezhym dostupu : http://library.uipa.edu.ua/library/Left_menu/Zbirnuk/9/Pedahohichni_tekhnolohiyi/Kosheleva.doc. – Nazva z ekranu.
9. Matros D. Sh. Upravlenye kachestvom obrazovaniya na osnove novykh ynformatsyonnykh tekhnolohyy y obrazovatel'noho monytorynha / D. Sh. Matros, D. M. Polev, N. N. Mel'nykova // Narodnoe obrazovanye. – 1999. – # 1–2. – S. 10–21.
10. Pohribna O.D. Psykhologo-pedahohichni zasady ob'yektyvnosti otsinyuvannya vchytelem uspishnosti navchal'noyi diyal'nosti shkolyariv : avtoref. dys. na zdobuttya nauk. stupenya kand. psykhol. nauk : 19.00.07 «Pedahohichna ta vikova psykholohiya» / Olena Dmytrivna Pohribna. – Odesa, 2002. – 21 s.
11. Shevko O.N. Yaroslavskyy pedahohycheskyy vestnyk – 2011. – # 2. – Tom II (Psykhologo-pedahohycheskyye nauky). – s. 241– 246.
12. Hase S. And Kenyon Ch. From Andragogy to Heutagogy [Electronic resource] / S. Hase. – Mode of access: <http://www.psy.gla.ac.uk/~steve/~pr/Heutagogy.html>.
13. 杨庆国.论教师继续教育培训方式的多元化趋势//中国职业技术教育. – 2006. – № 10 (250). – 页37–38.

References

Бабкова Е. А.

ХЬЮТАГОГИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ФОРМИРОВАНИЮ МОТИВАЦИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РОСТА УЧИТЕЛЕЙ В СИСТЕМЕ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ

В статье приведены нормативно-правовые аргументы модернизации профессионального образования педагогов; определены мотивационные доминанты слушателей; представлено технологию внедрения хьютагогического подхода к образованию взрослых; дан анализ отечественных и международных исследований по информационному обеспечению процесса формирования мотивации профессионального роста учителей в системе повышения квалификации; очерчены стратегии профессионального роста педагогов с учетом их индивидуальной образовательной траектории на основе дистанционного обучения; доказана возможность смешанного обучения учителей.

Ключевые слова: хьютагогика, хьютагогический подход, информационные технологии, дистанционное обучение.

Babkova E.

HUGHES UTAGAKI APPROACH TO FORMATION OF MOTIVATION FOR PROFESSIONAL GROWTH WHITELL IN THE TRAINING SYSTEM

The article presents legal arguments of modernization of professional education of teachers; determined motivational dominant listeners; presents the process of introducing Hughes togogo approach to adult education; the analysis of domestic and international studies on information support of process of formation of motivation for professional growth of teachers in system of improvement of qualification; a proven ability to enhance independent learning and cognitive activity of the teachers by means of information technology; outlined a strategy for professional development of teachers with regard to their individual educational trajectory on the basis of distance learning; proved the possibility of blended learning teacher-sproved the possibility of blended learning teachers that facilitate the resolution of contradictions between the evolving information and the inability operative development of teaching materials on the problem. Identified forms of distance learning including: independent work (basic form); the classes (lecture, seminar, practical and laboratory classes); practical training (in schools); vocational and practical training (in vocational schools); control measures.

In connection with the formation of groups of students with different motivational dominants spowderhorn remains relevant to the further study of the problem of implementation of the elements of a coaching approach in the educational process of adults and the development of its methodological support.

Key words: Utagawa Hughes, Hughes utagaki approach, information technology, distance learning.

Стаття надійшла до редколегії 10.05.2017

УДК 378.011.3.-051:821.161.2.:37(477)

Марина БАЧИНСЬКА

аспірант кафедри педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський, Україна
e-mail: bmw-maricha37@mail.ru

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ Н. ВОЛОШИНОЇ ЩОДО ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

У статті розкриваються погляди Ніли Йосипівни Волошиної (1940-2010 рр.) щодо підготовки вчителів української літератури в умовах сучасного розвитку освіти в Україні. Виділено особливості педагогічної діяльності учителів-словесників. Зазначено актуальність проблематики щодо підготовки висококваліфікованого фахівця. Досліджено погляди вченої в питанні підготовки учителів в умовах університетської підготовки та післядипломної самоосвіти й підвищення кваліфікаційного рівня. Розкрито погляди вченої відносно літературознавчої підготовки бакалаврів та магістрів філології. Подано комплекс засвоєння ними відповідних знань, умінь та навичок. Виділено актуальні для умов сьогодення невирішені проблеми, які постають при підготовці кваліфікованих спеціалістів та вказано шляхи вирішення даних проблем. Вказано перспективність подальших розвідок у даній тематиці дослідження.

Ключові слова: Ніла Волошина, бакалавр філології, вчитель української літератури, магістр філології, підвищення освітньо-кваліфікаційного рівня, самоосвіта філологів, сучасна українська школа, уроки української літератури.

Варто відмітити, метою вивчення української літератури в сучасній школі є підвищення загальної освіченості школяра, досягнення ним належного рівня сформованості вміння читати й усвідомлювати прочитаний художній твір та критичні матеріали про нього, прилучатися до художньої літератури, а через неї – до найголовніших цінностей культури: розширення його

культурно-пізнавальних інтересів, сприяння всебічному розвитку, духовному збагаченню, активному становленню й самореалізації особистості в сучасному світі; виховання національно свідомого громадянина України; формування і утвердження гуманістичного світогляду особистості, національних і загальнолюдських цінностей.